

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

DECIZIE

cu privire la admiterea recursului

în cauza civilă

Societatea cu Răspundere Limitată „Avante” împotriva Societății cu Răspundere
Limitată „Nidicon-L.M.M” și Chitroagă Nicanor

(încasarea datoriei și a penalității contractuale)

împotriva deciziei din 8 februarie 2024 a Curții de Apel Chișinău

(Dosarul nr. 2ra-705/24

NR. PIGD 2-21128063-01-2ra-21062024)

Recurs admis. Realitatea raportului obligațional urmează a fi stabilit prin coroborarea ansamblului probelor administrate în cauză și prin analiza lor în unitate logică și contextuală, iar nu prin evaluarea izolată, formalistă și rigidă a unor înscrisuri desprinse din contextul contractual și din conduita părților.

Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. O. Parfeni)
Curtea de Apel Chișinău (jud. N. Budăi, R. Pulbere, M. Anton)

1 aprilie 2026

Textul corespunde originalului

**Examinând în lipsa părților recursul declarat de S.R.L. „Avante”,
reprezentată de avocatul Proca Victoria,**

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte,*

Gheorghe Stratulat,

Ion Munteanu, *judecători,*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La data de 25 august 2021, S.R.L. „Avante” s-a adresat în instanța de judecată cu cerere de chemare în judecată împotriva S.R.L. „Nidicon-L.M.M” și a lui Chitoroagă Nicanor, solicitând încasarea în mod solidar a datoriei în sumă de 361 400 lei, a penalității în sumă de 146 881,80 lei, precum și compensarea cheltuielilor de judecată, constituite din taxa de stat în sumă de 15 248,46 lei și cheltuieli de asistență juridică în sumă de 8 000 lei.

2. În motivarea acțiunii, a indicat că la 9 februarie 2021, între S.R.L. „Nidicon-L.M.M”, în calitate de cumpărător, și S.R.L. „Avante”, în calitate de vânzător, a fost încheiat contractul de vânzare-cumpărare nr. 21V-0030, potrivit căruia părțile au convenit că vânzătorul se obligă să livreze produse petroliere, iar cumpărătorul se obligă să le recepționeze și să achite contravaloarea acestora în baza facturilor emise de vânzător, în termen de 30 de zile calendaristice de la data emiterii facturilor.

3. În executarea contractului menționat, vânzătorul a livrat, în perioada 3 martie 2021 – 10 martie 2021, conform facturilor fiscale anexate, produse petroliere către cumpărător în valoare totală de 361 400 lei, însă cumpărătorul nu și-a executat obligația de plată în termenul prevăzut de contract.

4. A menționat că potrivit actului de verificare a decontărilor reciproce din 21 august 2021, rezultă că S.R.L. „Nidicon-L.M.M” nu a achitat contravaloarea produselor petroliere livrate, astfel încât, la momentul adresării în instanța de judecată, datoria restantă constituia 361 400 lei.

5. Totodată, a evidențiat că, potrivit pct. 3.4 din contractul de vânzare-cumpărare nr. 21V-0030 din 9 februarie 2021, părțile au convenit că, în cazul neachitării totale sau parțiale de către cumpărător a costului mărfii livrate, acesta datorează o penalitate în mărime de 0,3% din suma restantă pentru fiecare zi calendaristică de întârziere.

6. Astfel, în temeiul acestei clauze contractuale, pe lângă datoria de bază în sumă de 361 400 lei, reclamanta a solicitat încasarea penalității în sumă de 146

881,80 lei, conform calculului prezentat la dosar, pentru perioada 3 aprilie 2021 – 9 aprilie 2021 și 10 aprilie 2021 – 19 august 2021.

7. De asemenea, a menționat că, la 9 februarie 2021, între S.R.L. „Avante”, în calitate de creditor, și Chitroagă Nicanor, în calitate de fidejutor, a fost încheiat contractul de fidejusiune nr. 21V-F-14, prin care fidejutorul s-a obligat să răspundă în mod solidar cu debitorul față de creditor pentru executarea integrală a obligațiilor rezultate din contractul de vânzare-cumpărare nr. 21V-0030 din 9 februarie 2021.

8. Prin urmare, potrivit reclamantei, Chitroagă Nicanor urmează să răspundă solidar cu debitorul pentru datoria rezultată din contract.

9. A mai indicat că anterior adresării în instanța de judecată a înaintat pârâților solicitări de executare benevolă a obligațiilor și de soluționare amiabilă a litigiului, însă acestea au rămas fără rezultat.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

10. Prin hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 23 iunie 2023 s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de S.R.L. „Avante” împotriva S.R.L. „Nidicon-L.M.M” și Chitroagă Nicanor cu privire la încasarea datoriei, penalității contractuale, precum și compensarea cheltuielilor de judecată, s-a încasat în mod solidar, de la S.R.L. „Nidicon-L.M.M” și Chitroagă Nicanor în beneficiul S.R.L. „Avante” datoria în sumă de 361 400 lei, penalitatea în sumă de 146 881, 80 lei, cheltuielile de judecată compuse din taxa de stat în sumă de 15 248, 46 lei și cheltuielile de asistență juridică în sumă de 8 000 lei.

11. Pentru a hotărî astfel, instanța de fond a reținut că între părți a fost încheiat contractul de vânzare-cumpărare nr. 21V-0030 din 9 februarie 2021, în temeiul căruia S.R.L. „Avante” a livrat produse petroliere, iar pârâtul S.R.L. „Nidicon-L.M.M” nu a executat obligația de achitare a prețului în termenul stabilit, iar Chitroagă Nicanor a garantat executarea obligațiilor prin contractul de fidejusiune, răspunzând solidar cu debitorul.

12. Instanța a apreciat că livrarea mărfii este confirmată prin facturile fiscale, actul de verificare a decontărilor și informațiile prezentate de Serviciul Fiscal de Stat, iar apărările pârâților referitoare la pretinsa nelivrare a mărfii sau lipsa împuternicirilor persoanei care a recepționat produsele sunt neîntemeiate, întrucât raporturile contractuale nu au fost contestate, iar transportarea mărfii a fost realizată prin transportatorul indicat în documentele de expediere.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

13. La 12 iulie 2023, Chitoroagă Nicanor, prin intermediul avocatului Pruteanu Vasile, a declarat apel împotriva hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 23 iunie 2023, prin care a solicitat casarea hotărârii instanței de fond și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă ca neîntemeiată.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

14. Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 8 februarie 2024, a fost admis apelul declarat de Chitoroagă Nicanor, reprezentat de avocatul Pruteanu Vasile, a fost casată hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 23 iunie 2023 și a fost emisă o nouă hotărâre, prin care acțiunea înaintată de S.R.L. „Avante” împotriva S.R.L. „Nidicon-L.M.M” și Chitoroagă Nicanor privind încasarea datoriei, a penalității contractuale și a cheltuielilor de judecată a fost respinsă ca neîntemeiată.

15. Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că prima instanță nu a constatat și nu a elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, fapt ce a condus la aplicarea eronată a normelor de drept material și procesual, iar concluziile expuse în hotărârea atacată nu corespund circumstanțelor de fapt stabilite în cauză.

16. Instanța de apel a constatat că, deși între S.R.L. „Avante” și S.R.L. „Nidicon-L.M.M” a fost încheiat contractul de vânzare-cumpărare nr. 21V-0030 din 9 februarie 2021, iar Chitoroagă Nicanor a semnat contractul de fidejusiune în vederea garantării executării obligațiilor contractuale, reclamantul nu a prezentat probe concludente care să confirme predarea efectivă a produselor petroliere către cumpărător, în sensul art. 1108 și art. 1115 Cod civil.

17. Instanța de apel a reținut că facturile fiscale invocate ca temei al pretențiilor nu conțin semnătura și ștampila cumpărătorului sau a unui reprezentant împuternicit al acestuia, iar din conținutul acestora rezultă că marfa ar fi fost recepționată de o terță persoană, fără a fi demonstrat că aceasta acționa în numele și pe seama S.R.L. „Nidicon-L.M.M”, astfel încât nu a fost dovedită recepționarea bunurilor de către debitor.

18. De asemenea, Colegiul a apreciat că actul de verificare a decontărilor reciproce din 21 august 2021 nu poate constitui probă suficientă a existenței datoriei, în lipsa semnăturii și ștampilei părâtei, iar contractul de preluare a datoriei prezentat la dosar nu întrunește condițiile unui act juridic valabil, nefiind semnat de părți și neconținând elementele necesare pentru a produce efecte juridice.

19. Instanța de apel a mai reținut că existența contractului de fidejusiune nu poate suplini lipsa dovezii privind existența unei datorii certe, lichide și exigibile, întrucât obligația fidejursorului este accesorie obligației principale, iar în lipsa dovedirii acesteia nu poate fi angajată răspunderea solidară.

20. În aceste condiții, instanța de apel a concluzionat că hotărârea primei instanțe este neîntemeiată, fiind pronunțată cu stabilirea incompletă a circumstanțelor de fapt și cu aplicarea eronată a legii.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

21. La 11 iunie 2024, S.R.L. „Avante”, reprezentată de avocatul Proca Victoria, a depus cerere de recurs prin care a solicitat casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 8 februarie 2024 cu menținerea hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 23 iunie 2023 prin care s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de S.R.L. „Avante” împotriva S.R.L. „Nidicon-L.M.M” și Chitoroagă Nicanor cu privire la încasarea datoriei, penalității contractuale, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

22. În motivarea cererii de recurs, recurenta a invocat că decizia instanței de apel este ilegală și neîntemeiată, fiind rezultatul unei aprecieri vădit nerezonabile a probelor administrate, în sensul art. 432 alin. (1) lit. e) Cod de procedură civilă.

23. În acest context, a susținut că instanța de fond a examinat cauza în mod corect, a stabilit complet circumstanțele de fapt și a aplicat corect normele de drept material, în timp ce instanța de apel a denaturat sensul probelor și a ajuns la concluzii eronate.

24. Totodată, a evidențiat că între S.R.L. „Avante” și S.R.L. „Nidicon-L.M.M” a fost încheiat contractul de vânzare-cumpărare din 9 februarie 2021, în temeiul căruia recurenta a livrat produse petroliere în valoare totală de 361 400 lei, obligația de plată urmând a fi executată în termen de 30 de zile, însă cumpărătorul nu și-a onorat obligația, motiv pentru care a fost calculată și penalitatea contractuală în sumă de 146 881,80 lei.

25. De asemenea, a indicat că executarea obligațiilor debitorului a fost garantată prin contractul de fidejusiune încheiat cu Chitoroagă Nicanor, care răspunde solidar pentru executarea acestora.

26. În continuare, a susținut că instanța de apel a interpretat eronat facturile fiscale, întrucât cel puțin una dintre acestea conține semnături, iar lipsa ștampilei nu afectează valabilitatea documentului, potrivit Ordinului Ministerului Finanțelor nr. 118/2017.

27. Totodată, a subliniat că instanța de apel a ignorat răspunsul Serviciului Fiscal de Stat din 4 aprilie 2023, care confirmă efectuarea livrărilor și reflectarea acestora în evidența contabilă a cumpărătorului, probă esențială ce demonstrează executarea obligației de către vânzător.

28. Reprezentantul recurentei a mai invocat că instanța de apel a apreciat eronat și alte probe, inclusiv corespondența electronică dintre părți, din care rezultă

recunoașterea datoriei și tentativa de stingere a acesteia prin preluarea datoriei de către un terț, înscrisuri ce confirmă existența obligației și comportamentul de re-credință al debitorului.

29. De asemenea, a indicat că instanța de apel a ignorat circumstanțe relevante privind refuzul S.R.L. „Nidicon-L.M.M” de a prezenta actul de verificare a decontărilor reciproce, precum și faptul că raporturile contractuale și contractul de fidejusiune nu au fost contestate de către pârâți.

30. În același timp, a susținut că instanța de apel a acordat o valoare probatorie excesivă unor simple declarații ale pârâților, lipsite de suport probator, în detrimentul înscrisurilor administrate în cauză.

31. În concluzie, reprezentantul recurente a invocat încălcarea principiului buneii-credințe în raporturile contractuale, arătând că soluția instanței de apel încurajează comportamentul neloial al debitorilor, care s-ar putea sustrage de la executarea obligațiilor prin simpla refuzare a semnării documentelor justificative.

32. Prin referința depusă supra cererii de recurs, S.R.L. „Nidicon-L.M.M”, reprezentată de avocatul Pruteanu Vasile a solicitat respingerea recursului ca inadmisibil și menținerea deciziei Curții de Apel Chișinău din 8 februarie 2024 ca fiind legală și întemeiată.

33. În susținerea poziției sale, reprezentantul intimatei a indicat că argumentele recurente se reduc la o simplă nemulțumire față de modul de apreciere a probelor de către instanța de apel, fără a evidenția existența unor temeiuri reale de casare în sensul art. 432 Cod de procedură civilă.

34. În acest context, a evidențiat că recurenta nu a prezentat probe concludente care să confirme executarea obligației principale, respectiv livrarea efectivă a produselor petroliere către cumpărător.

35. Deși nu contestă existența contractului de vânzare-cumpărare din 9 februarie 2021 și a contractului de fidejusiune încheiat în aceeași zi, reprezentantul intimatei a susținut că aceste acte, prin ele însele, nu dovedesc executarea obligațiilor de către vânzător.

36. În acest sens, a invocat că facturile fiscale prezentate de S.R.L. „Avante” nu confirmă livrarea mărfii, întrucât nu conțin semnătura și ștampila cumpărătorului, iar persoana indicată drept recepționar – Cojocari Marin – nu este cunoscută și nu a fost împuternicită de către S.R.L. „Nidicon-L.M.M”.

37. Totodată, a subliniat că această persoană nu a avut raporturi de muncă cu societatea intimată, fiind, eventual, angajată a transportatorului, iar circumstanțele transportării mărfii rămân neclare, nefiind indicate datele mijlocului de transport și nici locul efectiv al livrării.

38. A mai invocat că marfa ar fi fost pretins livrată într-o localitate în care intimatul nu dispune de spații de depozitare, aspect ce pune la îndoială veridicitatea livrării.

39. De asemenea, a evidențiat că actul de verificare a decontărilor reciproce invocat de S.R.L. „Avante” nu poate constitui probă, fiind semnat doar de o singură parte, iar corespondența electronică prezentată nu confirmă existența unei obligații certe, ci relevă, cel mult, discuții preliminare fără valoare juridică obligatorie.

40. A subliniat că semnăturile de pe facturi nu aparțin reprezentantului legal al societății, iar răspunsul Serviciului Fiscal de Stat confirmă exclusiv emiterea facturilor, nu și livrarea efectivă a mărfii.

41. Totodată, a susținut că S.R.L. „Avante” avea obligația de a prezenta probe clare ale predării bunurilor, în conformitate cu dispozițiile Codului civil privind executarea contractului de vânzare-cumpărare, obligație pe care nu și-a îndeplinit-o.

42. În consecință, a invocat că instanța de apel a apreciat corect probele în ansamblu, cu respectarea dispozițiilor art. 1108 și art. 1115 Cod civil, potrivit cărora obligația de predare a bunului se consideră executată doar în momentul transmiterii efective către cumpărător sau către o persoană împuternicită de acesta, condiție care nu a fost dovedită în cauză.

43. În concluzie, a susținut că recurenta urmărește obținerea unei îmbogățiri fără just temeii, în lipsa dovezii livrării mărfii, iar decizia instanței de apel este legală și întemeiată, motiv pentru care a solicitat respingerea recursului ca inadmisibil.

44. La 31 martie 2026 S.R.L. „Avante”, reprezentată de avocatul Proca Victoria a depus cerere de recurs suplimentar prin care a reiterat motivele de fapt și de drept invocate în cererea de recurs, solicitând admiterea recursului, casarea totală a deciziei Curții de Apel Chișinău din 8 februarie 2024 și menținerea hotărârii Judecătoriai Chișinău, sediul Centru din 23 iunie 2023, prin care s-a admis acțiunea privind încasarea datoriei, penalității și cheltuielilor de judecată, invocând că decizia instanței de apel este arbitrară și întemeiată pe o apreciere vădit nerezonabilă a probelor.

45. Suplimentar a reținut că instanța de apel a încălcat principiul aprecierii complete și obiective a probelor, consacrat de art. 130 Cod de procedură civilă, întrucât a analizat probatoriul în mod selectiv și formal, fără o apreciere în ansamblu, concluzia privind lipsa dovezii livrării mărfii fiind întemeiată exclusiv pe lipsa semnăturii S.R.L. „Nidicon-L.M.M” pe facturile fiscale și pe actul de verificare, fiind ignorate alte probe relevante, inclusiv foile de parcurs anexate la dosar, care confirmă livrarea motorinei prin transportatorul S.R.L. „Tansepa”, indicate expres în facturile fiscale din 3 și 9 martie 2021.

46. A subliniat că aceste foi de parcurs constituie probe directe ale transportării efective a mărfii către intimată, însă instanța de apel nu le-a analizat și nici nu a motivat înlăturarea lor, ceea ce echivalează cu ignorarea unei părți esențiale a probatoriului, interpretând eronat natura juridică a facturii fiscale ca probă exclusivă a livrării, deși aceasta trebuie apreciată în coroborare cu celelalte mijloace de probă, în condițiile principiului libertății probelor.

47. A mai arătat că lipsa semnăturii pe factură nu poate constitui dovada inexistenței livrării, mai ales în contextul în care livrarea a fost realizată prin intermediul unui transportator, iar existența documentelor de transport este suficientă pentru a confirma executarea obligației contractuale de livrare, instanța de apel ignorând această particularitate.

48. A relevat că și actul de verificare a decontărilor reciproce a fost înlăturat formal de instanța de apel, fără a fi analizat în coroborare cu celelalte probe, deși, chiar nesemnat de S.R.L. „Nidicon-L.M.M”, acesta reflectă evidența contabilă a S.R.L. „Avante” și confirmă existența datoriei atunci când este apreciat împreună cu restul probatoriului.

49. A subliniat, totodată, existența unei practici neuniforme a instanței de apel, invocând cauza S.R.L. „Bio Stimul” împotriva S.R.L. „Cătălina Select”, în care, în circumstanțe similare, instanța a recunoscut valoarea probatorie a unei facturi fiscale nesemnate și a unui act de verificare, menținând hotărârea primei instanțe de admitere a acțiunii, deși și acolo pârâta a invocat lipsa livrării și a semnăturii pe factură.

50. A conchis că, în prezenta cauză, instanța de apel a adoptat o soluție contrară în situații identice, inclusiv cu participarea aceluiași judecător, ceea ce demonstrează caracterul arbitrar al deciziei, motiv pentru care se impune casarea acesteia și menținerea hotărârii primei instanțe ca fiind legală și întemeiată.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

51. Art. 429 din Codul de procedură civilă:

„(1) Pot fi atacate cu recurs deciziile pronunțate de curțile de apel în calitatea lor de instanțe de apel, cât și hotărârile pronunțate de curțile de apel.”

52. Art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

„Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.”

53. Art. 432 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă:

„Recursul este admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

c) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv sau a fost respins ca fiind tardiv un apel depus în termen;

d) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;

e) hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Temeiurile menționate la alin. (1) lit. d) - f) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.”

54. Art. 445 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța, după ce judecă recursul, este în drept: f) să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.”

55. Art. 774 alin. (1) din Codul civil:

„(1) În virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute. Prestația poate consta în a da, a face sau a nu face.”

56. Art. 775 alin. (1) din Codul civil:

„(1) Debitorul și creditorul trebuie să se comporte cu bună-credință la momentul nașterii, pe durata existenței, la momentul executării și stingerii obligației.”

57. Art. 776 din Codul civil:

„Obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.”

58. Art. 796 din Codul civil:

„Dacă doi sau mai mulți debitori datorează o prestație în așa fel încât fiecare este dator să efectueze întreaga prestație, iar creditorul poate pretinde fiecăruia din debitori executarea, atunci debitorii sînt legați solidar.”

59. Art. 797 alin. (1) din Codul civil:

„(1) O obligație solidară nu se prezumă, ci se naște prin act juridic sau prin lege.”

60. Art. 858 alin. (1) și (2) din Codul civil:

„(1) Temeiul executării rezidă în existența unei obligații.

(2) Obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit.”

61. Art. 901 alin. (1) lit. a) din Codul civil:

„(1) Atunci când, fără justificare, debitorul nu își execută obligația, creditorul poate, în condițiile legii și, după caz, ale contractului, la alegerea sa: a) să ceară executarea silită a obligației.”

62. Art. 947 alin. (1) din Codul civil:

„(1) Clauza penală este o prevedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulând că debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun (penalitate).”

63. Art. 948 din Codul civil:

„Clauza penală este întocmită în formă autentică dacă legea cere forma autentică pentru actul juridic căruia i se aplică clauza. În celelalte cazuri, clauza penală este întocmită în scris, sub sancțiunea nulității absolute.”

64. Art. 949 alin. (1) din Codul civil:

„(1) Dacă penalitatea este stipulată pentru cazul în care debitorul nu execută obligația, creditorul poate cere atât executarea obligației, cât și plata penalității. Nu se poate cere atât executarea obligației, cât și plata penalității dacă penalitatea s-a stipulat cu titlu de despăgubire în locul prestației și nu doar cu titlu de mijloc de garantare a executării obligației.”

65. Art. 1108 alin. (1) și (2) din Codul civil:

„(1) Prin contractul de vânzare-cumpărare, o parte (vânzător) se obligă să predea un bun în proprietate celeilalte părți (cumpărător), iar aceasta se obligă să preia bunul și să plătească prețul convenit.

(2) Vânzătorul se obligă să remită, concomitent cu predarea bunului, documentele referitoare la bun, prevăzute de lege, dacă în contractul de vânzare-cumpărare nu este prevăzut altfel.”

66. Art. 93 pct. 3 și 16) din Codul fiscal:

„3) *Livrare de mărfuri* – transmitere a dreptului de proprietate asupra mărfurilor prin comercializarea lor, schimb, transmitere gratuită, transmitere cu plată parțială, împrumutul bunurilor fungibile, cu excepția mijloacelor bănești, achitarea salariului în expresie naturală, prin alte plăți în expresie naturală, prin comercializarea mărfurilor gajate în numele debitorului gajist, prin transmiterea mărfurilor în baza contractului de leasing financiar; transmitere a mărfurilor de către comitent comisionarului, de către comisionar cumpărătorului, de către furnizor comisionarului și de către comisionar comitentului în cadrul realizării contractului de comision.

16) *Factură fiscală* – formular tipizat de document primar cu regim special, pe suport de hârtie sau în formă electronică, prezentat cumpărătorului (beneficiarului) la livrare de mărfuri, servicii.”

67. Art. 117 alin. (1) și (2) din Codul fiscal:

„(1) Subiectul impozabil care efectuează o livrare impozabilă pe teritoriul țării este obligat să prezinte cumpărătorului (beneficiarului) factura fiscală pe livrarea în cauză. Prezentarea facturii fiscale se efectuează la momentul apariției obligației fiscale, stabilit prin art.108, cu excepția cazurilor prevăzute de prezentul cod. Pentru livrările impozitate conform art.104 lit. a), eliberarea facturii fiscale nu este obligatorie.

(2) Factura fiscală trebuie să includă următoarele informații: 1) numărul curent al facturii/facturii fiscale; 2) denumirea (numele), adresa și codul fiscal al furnizorului; 3) data eliberării facturii/facturii fiscale; 4) data livrării, dacă ea nu corespunde cu data eliberării facturii/facturii fiscale; 5) denumirea (numele), adresa și codul fiscal al cumpărătorului; 6) tipul livrării; 7) pentru fiecare tip de livrare de mărfuri, servicii: a) cantitatea mărfii; a¹) prețul de achiziție/livrare și mărimea adaosului comercial cumulativ – în cazul livrării mărfurilor social importante; b) prețul unui articol de marfă fără T.V.A.; c) cota T.V.A.; d) - abrogată; e) suma totală a livrării de mărfuri, servicii, care urmează a fi achitată; f) suma totală a T.V.A.”

68. Art. 118 alin. (1) din Codul fiscal:

„(1) Fiecare subiect impozabil este obligat să țină evidența întregului volum de mărfuri, servicii livrate și a valorilor materiale, serviciilor procurate. În comerțul cu amănuntul, în sfera prestării serviciilor, subiecții impozabili sînt obligați să țină zilnic evidența tuturor mărfurilor livrate, serviciilor prestate achitate în numerar. Registrele de evidență a procurării și livrării de mărfuri, servicii trebuie întocmite în termen de o lună de la încheierea perioadei fiscale privind T.V.A.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

69. Sub aspectul termenului de declarare a recursului, Completul de judecată menționează că, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei în ședință publică la 8 februarie 2024 (Vol. I, f.d. 178).

70. Totodată, la 17 aprilie 2024, în adresa participanților la proces a fost expediată decizia motivată a Curții de Apel Chișinău din 8 februarie 2024 (Vol. I, 189-190).

71. Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că recursul declarat la 11 iunie 2024 de S.R.L. „Avante”, reprezentată de avocatul Proca Victoria, a fost declarat în termenul stabilit de art. 434 din Codul de procedură civilă.

72. Examinând motivele invocate în cererea de recurs în raport cu actele și lucrările dosarului, precum și prin prisma dispozițiilor legale incidente, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că recursul este întemeiat și urmează a fi admis, întrucât soluția instanței de apel este rezultatul unei aprecieri vădit nerezonabile a probelor administrate, în sensul art. 432 alin. (1) lit. e) Cod de procedură civilă.

73. În speță, instanța de apel a fundamentat soluția de respingere a acțiunii pe concluzia că reclamanta S.R.L. „Avante” nu a demonstrat predarea efectivă a produselor petroliere livrate în temeiul contractului de vânzare-cumpărare nr. 21V-0030 din 9 februarie 2021, atribuind o importanță determinantă lipsei semnăturii

și ștampilei cumpărătorului S.R.L. „Nidicon-L.M.M” pe facturile fiscale, precum și pretensei lipse a împuternicirii persoanei indicate drept recepționar.

74. Curtea constată că o asemenea abordare este excesiv formalistă și contravine principiului aprecierii probelor în ansamblu, consacrat de art. 130 Cod de procedură civilă, întrucât instanța de apel a analizat izolat anumite elemente ale probatoriului, ignorând corelația dintre acestea și circumstanțele factuale stabilite în cauză.

75. Din materialele dosarului rezultă fără echivoc existența raportului juridic obligațional dintre S.R.L. „Avante” și S.R.L. „Nidicon-L.M.M”, născut din contractul de vânzare-cumpărare nr. 21V-0030 din 9 februarie 2021, precum și din contractul de fidejusiune nr. 21V-F-14 din aceeași dată, prin care Chitoroagă Nicanor și-a asumat răspunderea solidară pentru executarea obligațiilor debitorului principal, împrejurări necontestate de către părți.

76. În acest context, Curtea subliniază că facturile fiscale emise în perioada 3 martie 2021 – 10 martie 2021, în sumă totală de 361 400 lei, constituie documente justificative ale operațiunilor economice efectuate în executarea contractului, reflectând livrarea produselor petroliere și nașterea obligației de plată, fără a reprezenta prin ele însele izvorul obligației juridice.

77. Prin urmare, concluzia instanței de apel în sensul că lipsa semnăturii și ștampilei cumpărătorului ar echivala cu lipsa livrării bunurilor reprezintă o interpretare eronată a naturii juridice a facturii fiscale și a regimului probator aplicabil raporturilor comerciale, întrucât valoarea probatorie a acestor înscrisuri nu poate fi exclusă exclusiv pe criterii formale, în condițiile existenței unui contract valabil încheiat între părți.

78. Mai mult, Curtea reține că acceptarea bunurilor livrate nu se realizează exclusiv prin semnătură expresă, ci poate fi dedusă și din comportamentul ulterior al părților, respectiv dintr-o acceptare tacită, manifestată prin conduita acestora în executarea contractului, în concordanță cu principiul bunei-credințe.

79. Sub acest aspect, instanța de apel nu a valorificat corespunzător circumstanțele relevante ale cauzei, inclusiv faptul că S.R.L. „Nidicon-L.M.M” nu a contestat în mod prompt livrările preținse, deși a fost notificată cu privire la existența datoriei încă din anul 2021, invocând pretinsa nelivrare abia în cadrul procesului judiciar, conduită care diminuează credibilitatea apărărilor formulate.

80. Totodată, din conținutul facturilor fiscale rezultă existența unor elemente concrete ale operațiunilor de livrare, inclusiv indicarea transportatorului S.R.L. „Tansepa”, a locului de încărcare și descărcare, precum și a persoanei implicate în recepția mărfii – Cojocari Marin, aspecte care, analizate în coroborare cu celelalte probe, conturează existența unui circuit real al bunurilor.

81. În același sens, relațiile contractuale dintre S.R.L. „Avante” și transportatorul S.R.L. „Tansepa”, precum și implicarea acestuia în transportul produselor petroliere, constituie un element obiectiv ce susține veridicitatea livrărilor, instanța de apel omițând să analizeze aceste circumstanțe în mod efectiv.

82. Curtea reține, de asemenea, că informațiile prezentate de Serviciul Fiscal de Stat la 4 aprilie 2023 confirmă reflectarea operațiunilor de livrare în evidența contabilă a părților, probă care, deși nu atestă în mod direct predarea fizică a bunurilor, constituie un indiciu serios al realității tranzacțiilor comerciale efectuate.

83. Un element probator relevant, ignorat de instanța de apel, îl constituie încercarea părților de a soluționa litigiul pe cale amiabilă prin încheierea unui contract de preluare a datoriei.

84. Astfel, la materialele cauzei se regăsește un proiect de contract de preluare a datoriei, deși nesemnat de părți, care a fost expediat de pe adresa electronică a avocatului S.R.L. „Nidicon-L.M.M” către avocatul S.R.L. „Avante”.

85. Din conținutul acestui proiect rezultă în mod expres indicarea sumei datoriei, precum și temeiul acesteia, respectiv facturile fiscale emise în baza contractului nr. 21V-0030 din 9 februarie 2021, ceea ce confirmă că însăși partea debitoare a recunoscut, cel puțin implicit, existența obligației și a încercat identificarea unei modalități de stingere a acesteia prin implicarea unui terț.

86. Deși acest proiect de contract nu produce efecte juridice în lipsa semnării sale de către părți, el nu poate fi ignorat din punct de vedere probator, întrucât reflectă conduita reală a părților și confirmă existența unui raport obligațional și a unei datorii determinate, nefiind oferită o explicație plauzibilă alternativă pentru inițierea unei asemenea proceduri.

87. De asemenea, completul de judecată reține că însăși reprezentantul S.R.L. „Nidicon-L.M.M”, avocatul Pruteanu Vasile, în cadrul ședinței de judecată din 21 iunie 2022, a indicat faptul că a expediat părții reclamante un proiect de contract de preluare a datoriei, în vederea soluționării amiabile a litigiului, act transmis personal de către acesta, împrejurare ce denotă recunoașterea implicită a existenței raportului obligațional și a datoriei pretinse.

88. Or, o asemenea conduită procesuală și extraprocusuală a părții pârâte contrazice apărările ulterioare privind inexistența datoriei, întrucât inițierea unor demersuri concrete de stingere a obligației, inclusiv prin preluarea acesteia de către un terț, nu poate fi reconciliată cu susținerea lipsei totale a raportului obligațional.

89. Prin urmare, aceste circumstanțe suplimentare confirmă concluzia că apărările S.R.L. „Nidicon-L.M.M” și Chitoroagă Nicanor sunt lipsite de consistență și nu pot fi reținute, în condițiile în care realitatea raportului juridic

rezultă din coroborarea ansamblului probelor administrate în cauză, iar nu din negarea formală a acestuia.

90. Coroborând acest element cu celelalte probe administrate, și anume: contractul de bază, facturile fiscale, implicarea transportatorului, informațiile fiscale și conduita părților, Curtea constată existența unui ansamblu probator coerent și convergent în sensul executării obligației de predare a bunurilor și al nașterii obligației de plată.

91. În aceste condiții, instanța de apel a substituit analiza globală a probatoriului cu o apreciere formală și selectivă, ignorând elemente esențiale care confirmau realitatea raporturilor juridice dintre părți, ajungând astfel la o concluzie neîntemeiată.

92. O asemenea abordare echivalează cu o denaturare a sensului probelor administrate și constituie o apreciere vădit nerezonabilă a acestora, în sensul art. 432 alin. (1) lit. e) Cod de procedură civilă, ceea ce justifică intervenția instanței de recurs.

93. Prin urmare, Curtea constată că hotărârea primei instanțe a fost pronunțată cu stabilirea corectă și completă a circumstanțelor de fapt, fiind întemeiată pe o apreciere integrală, logică și coerentă a probelor, precum și pe aplicarea corectă a normelor de drept material incidente.

94. Astfel, prima instanță just a ajuns la concluzia de a admite acțiunea și de a încasa în mod solidar de la S.R.L. „Nidicon-L.M.M” și Chitoroagă Nicanor în beneficiul S.R.L. „Avante” datoria în sumă de 361 400 lei, penalitatea contractuală în sumă de 146 881,80 lei, constatând în mod întemeiat existența unui raport obligațional valabil, executarea prestației de către creditor și neexecutarea culpabilă a obligației de plată de către debitor, garantată prin fidejusiune.

95. În consecință, decizia instanței de apel urmează a fi casată, cu menținerea hotărârii Judecătoriai Chișinău, sediul Centru, din 23 iunie 2023.

96. În temeiul art. 445 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție admite recursul declarat de S.R.L. „Avante”, reprezentată de avocatul Proca Victoria, casează decizia Curții de Apel Chișinău din 8 februarie 2024 și menține hotărârea Judecătoriai Chișinău, sediul Centru din 23 iunie 2023 prin care s-a admis acțiunea civilă la cererea de chemare în judecată S.R.L. „Avante” împotriva S.R.L. „Nidicon-L.M.M” și Chitoroagă Nicanor cu privire la încasarea datoriei, penalității contractuale, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

97. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Admite recursul declarat de S.R.L. „Avante”, reprezentată de avocatul Proca Victoria.

Casează decizia Curții de Apel Chișinău din 8 februarie 2024 în cauza civilă S.R.L. „Avante” împotriva S.R.L. „Nidicon-L.M.M” și Chitoroagă Nicanor cu privire la încasarea datoriei, penalității contractuale, precum și compensarea cheltuielilor de judecată și menține hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 23 iunie 2023.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Gheorghe Stratulat

Ion Munteanu